

Duben | 2021

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

VÍME, CO JÍME...

str. 04 až 07

Česká kvalita

str. 03

Lepší podmínky pro zvířata

str. 08

Ovocné stromy zpět do krajiny

str. 09

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

Jaro je neoddelitelně spjaté se zemědělskými pracemi. V uplynulých letech jste se museli jako zemědělci potýkat s komplikacemi způsobenými zejména suchem, loni vás, stejně jako celý svět, postihla koronavirová pandemie. Jistotu, kterou nám dáváte, tedy že bude zaseto, sklizeno a vyrobeno, však pandemie nedokázala zrušit. I v této těžké době jste prokázali, že se na vás můžeme spolehnout. Vaše práce není snadná, o to víc si jí vážím a zvláště s ohledem na situaci způsobenou koronavirem za ni děkuji. A to nejen jako ministr zemědělství, ale také jako člověk, který se v zemědělství a potravinářství celý život pohybuje.

Velmi mě proto zamrzelo, jak je práce zemědělců předkládána tomu nejcitlivějšímu publiku, tedy dětem. Zaznamenal jsem březnový díl pořadu České televize „Planeta je Prga“ na kanálu ČT :D, tentokrát věnovaný zemědělství. Na práci většiny českých, moravských a slezských zemědělců útočí a dehonestuje ji. Navíc, jak jsem již uvedl, u tak citlivého publika, kterým bezpochyby děti jsou, vytváří mylný dojem, že zemědělci naší společnosti škodí. To odmítám a také jsem se v tomto směru ohradil v dopise generálnímu řediteli ČT Petru Dvořákovi.

Vadí mi a znepokojuje mě, že místo vedení dětí k úctě k zemědělcům jako těm, kteří se poctivě starají o naši krajinu a vyrábějí potraviny pro nás pro všechny, je jim prezentováno zemědělství údajně trávící naši přírodu jedy. Tedy s výjimkou BIO zemědělství, jak z pořadu vyplývá. Přínosy ekologického zemědělství pro stav krajiny samozřejmě nijak nepochybněji, vždyť ho naše ministerstvo podporuje a podporovat bude. Víím, že většina zemědělců, kteří hospodaří tzv. konvenčně, se o krajinu, půdu, zvířata a stav životního prostředí stará dobře a s respektem k přírodě. V pořadu ČT je například vyobrazen přípravek DDT, který je v ČR pro použití v zemědělství zakázán již od roku 1974. Celý systém, od povolování přípravků na ochranu rostlin přes jejich distribuci až po používání samotnými zemědělci, je pod velmi důkladným a propracovaným dohledem.

Vzhledem k tomu, že se v pořadu ČT objevuje více poloprávd a omylů, a zobrazuje tak zemědělství naprosto zkresleně, nabídl jsem panu řediteli Dvořákovi spolupráci při tvorbě dalších podobných pořadů. Ať už od odborníků z našeho ministerstva, nebo ze zemědělských organizací, kteří jsou schopni objektivně přispět ke vzdělávání našich dětí a jejich reálnému, nezátíženému vztahu k našemu zemědělství.

Miroslav Toman
ministr zemědělství

OBSAH:

SPOTŘEBITEL

POTVRZENO: NAŠE POTRAVINY JSOU BEZPEČNÉ

Česká kvalita potravin a stav přírodních zdrojů se zlepšuje, vyplývá z výzkumu odborníků týdeníku The Economist.

03

ROZHOVOR

ČEŠTÍ ZEMĚDĚLCI A POTRAVINÁŘI KVALITU UMÍ

O aktuálních tématech v potravinářském sektoru jsme si povídali s prezidentkou Potravinářské komory ČR Danou Večeřovou.

04

ROZVOJ VENKOVA

MODERNÍ CHOV PRASAT

Seznamte se s chovy prasat, kde je životní pohoda zvířat pro chovatele nadevše.

08

PŘÍRODA

NÁVRAT OVOCNÝCH STROMŮ NA KAČINU

Národní zemědělské muzeum vrací zapomenuté ovocné stromy na český venkov.

09

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Letos se zalesní největší plocha v historii, mapa zemědělské půdy má digitální podobu.

10

SPOLEČNOST

PTAČÍ CHŘIPKA SE ŠÍŘÍ, NOVÁ VÝSTAVA V OSTRAVĚ, ZEMŘEL BRITSKÝ PRINC

Rychlé zprávy ze společnosti.

11

Na titulní straně: **Dana Večeřová**

- 1. místo Finsko
- 2. místo Irsko
- 3. místo Nizozemsko
- 4. místo Rakousko
- 5. místo Česká republika
- 6. místo Velká Británie
- 7. místo Švédsko
- 8. místo Izrael
- 9. místo Japonsko
- 10. místo Švýcarsko
- 11. místo USA
- 12. místo Kanada
- 13. místo a 14. místo Německo, Nový Zéland
- 15. místo a 16. místo Dánsko, Itálie
- 17. místo Francie
- 18. místo Norsko
- 19. místo a 20. místo Portugalsko, Singapur
- ...
- 30. místo Uruguay
- 40. místo Slovensko
- 50. místo Brazílie
- 60. místo Egypt
- 70. místo Myanmar
- 80. místo Pákistán
- 90. místo a 91. místo Laos, Senegal
- 100. místo Nigérie
- ...
- 113. místo Jemen

SPOTŘEBITEL

POTVRZENO: NAŠE POTRAVINY JSOU BEZPEČNÉ

Co do kvality a bezpečnosti potravin patří Česko mezi jednu z nejlepších zemí na světě. V žebříčku Global Food Security Index za rok 2020 Česká republika celosvětově obsadila 5. místo. Ze zemí východní Evropy jsme dokonce první.

Celkový index měří celkem 59 faktorů. Zohledňuje nutriční normy a dostupnost mikroživin v potravinách, přístup výrobků na trh a jejich zásoby či kvalitu půdy a vody. Mezi naše silné stránky patří systém zajištění bezpečnosti potravin, podíl populace pod globální hranicí chudoby či mírné klima, v němž se ČR nachází, protože bude moci produkovat potraviny v době předpokládaného zvýšení teploty v nadcházejících desetiletích.

Česká
kvalita

Bezpečnost potravin jako priorita

Výzkumníci také vyzdvihují národní strategie bezpečnosti potravin. Podle žebříčku má takový dokument 54 států. Česko má vypracovanou Strategii bezpečnosti potravin a výživy 2030, která navazuje na strategii z let 2014–2020. Mezi hlavní cíle patří zamezení rizik, která plynou z konzumace potravin, udržení a posílení kontroly bezpečnosti potravin, další vzdělávání spotřebitelů a otázky výživy. Více k prioritám najdete [zde](#).

Česko ve světové TOP 5

Výzkumné středisko britského týdeníku The Economist porovnávalo kvalitu a bezpečnost potravin ve 113 zemích světa. Česko patří mezi nejlepší na světě, je v první pětce zemí s nejlepším indexem. Žebříček vede Finsko, naopak nejhůře jsou na tom v Jemenu.

Čeští zemědělci za vzor

Zatímco světový průměr degradované půdy činí 19,7 % z její celkové rozlohy, Česko má jen 6 % znehodnocené, erodované či kontaminované půdy. V porovnání s jinými zeměmi u nás tolik nehrozí ani proces dezertifikace, tedy, že se z půdy stává poušť.

Premianti v ochraně vody

I přes ekologickou katastrofu na řece Bečvě vědci hodnotí kladně přístup Česka k riziku znečištění vod. K dobrému výsledku přispěl také ukazatel populačního růstu. Zatímco ve světě se předpokládá, že populace poroste v příštích letech v průměru o 5,1 %, Česko je naopak na úrovni -0,1 %.

Podle evropského statistického úřadu Eurostat patří Česko mezi trojici unijních zemí (s Portugalskem a Irskem), kde se objem prodaných prostředků proti škůdcům snižuje nejvíce. Přibližně dvě třetiny unijního prodeje pesticidů připadají na čtyři země – Francii, Španělsko, Itálii a Německo.

Od roku 2019 platí v České republice, jako v první zemi EU, zákaz používání účinné látky glyfosát na předsklizňovou aplikaci na plodiny potenciálně určené pro potravinářské účely.

Od roku 2020 plocha jedné plodiny na erozně ohrožených půdách nesmí překročit 30 hektarů. Od letošního roku toto pravidlo platí pro zemědělce na všech pozemcích s ornou půdou.

Již třetím rokem běží pilotní projekt na snížení aplikace přípravků na ochranu rostlin v okolí vodárenské nádrže Švihov na řece Želivce. Dopady budou podrobně a konkrétně vyhodnoceny v příštím roce. Už nyní však vidíme pozitivní dopad programu, zejména v omezení spektra používaných látek. Projekt chceme rozšířit na vodárenské nádrže Římov, Vrchlice a Opatovice.

ROZHOVOR

ČEŠTÍ ZEMĚDĚLCI A POTRAVINÁŘI KVALITU UMÍ

Česká republika musí propagovat své zemědělce a potravináře koncepčně. Cílené dotační programy jsou proto jedním z cílů prezidentky Potravinářské komory ČR Dany Večeřové. „Musíme se zaměřit na zvyšování efektivity, snižovat byrokratickou zátěž, dělat efektivní marketingové kampaně a systematicky vzdělávat spotřebitele,“ říká v našem rozhovoru.

Vědecké pracoviště týdeníku The Economist zařadilo české potraviny mezi nejbezpečnější na světě. Co na tuto zprávu říkáte?

Je to výborná zpráva, páté místo ze 113 zemí je skvělý výsledek. Za námi skončilo například Německo, Francie, Velká Británie a další významné evropské země. Jsem ráda, že se potvrzuje to, co říkáme dlouhodobě, tedy, že naše potraviny patří mezi nejlepší na světě. V průzkumu máme výborné hodnocení i v oblasti národní strategie bezpečnosti potravin nebo v rozmanitosti jídelníčků Čechů a Češek.

Propagují podle vás potravináři dostatečně český původ výrobků?

Možnosti, jak mohou potravináři podporovat svoje výrobky, je několik. A určitě mají co propagovat, ať už jde o čerstvost, kdy potraviny necestují přes celý svět, nebo lokálnost, kdy spotřebitel zná výrobce i původ surovin. Existují samozřejmě také označení Regionální potravina, KLASA, Česká cechovní

norma a další, které zákazníkům informují o kvalitních potravinách českého původu.

Rozhodně je ale třeba, aby stát podpořil české výrobky. Je nutné vysvětlit, proč jsou důležité pro ekonomiku, prosperitu, i to, že díky velmi dobře fungujícím dozorovým orgánům, jako je Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Státní veterinární správa, máme právě páté nejbezpečnější potraviny na světě. Jsme jednoznačně pro to, aby Česká republika systematicky a výrazně podporovala české zemědělce a potravináře, musí to být však koncepčně a efektivně. Navrhujeme dále pracovat na cílených dotačních programech, na propojení linky zemědělec – zpracovatel – obchodník, zaměřit se na zvyšování efektivity, snižovat byrokratickou zátěž, dělat efektivní marketingové kampaně a systematicky vzdělávat spotřebitele. To vše jsou vyzkoušené cesty i ze zahraničí. Jdeme po nich a bojujeme za skutečné české státní zájmy.

Změnily se spotřební návyky zákazníků v době pandemie?

Mimo jistou paniku na začátku pandemie, která se projevila předzásobením zejména trvanlivými potravinami, si Češi zvykli více nakupovat na internetu. Online prodeje se u jednotlivých komodit zvýšily průměrně o 30 %. K online nákupům se nyní přidala i starší generace, kterou do té doby tento způsob nakupování příliš nechytl. Lidé mají také větší zájem o čerstvé potraviny, ovoce a zeleninu, což souvisí také s posilováním imunity. Pandemie jednoznačně upozornila na důležitost zdravé výživy, a do popředí se tak dostávají potraviny s nižším obsahem cukru, soli, tuku atd.

Bojujeme často s nerovným přístupem k českým a zahraničním potravinám ze strany obchodních řetězců, kdy jsou v mnoha případech na zahraniční potraviny dávány nižší obchodní přírážky než na výrobky domácí.

Co si myslíte o tvrzení, že kvůli koronaviru lidé šetří, a sáhnou proto mnohdy po zahraničním výrobku, který může být i levnější.

Vždy bude skupina spotřebitelů, pro které bude rozhodujícím kritériem výběru cena. Není jich většina, ale jsou. Na druhé straně každý rok stoupá počet spotřebitelů, kteří si neváhají připlatit za kvalitní potraviny nebo bio potraviny. Bohužel, pokud jde o levnější zahraniční potraviny, bojujeme často s nerovným přístupem k českým a zahraničním potravinám ze strany obchodních řetězců, kdy jsou v mnoha případech na zahraniční potraviny dávány nižší obchodní přírážky než na výrobky domácí. Snažíme se to řešit, určitě nás čekají další jednání s obchodníky, aby se situace narovнала.

Jak stíhají výrobci potravin během pandemie doplňovat zboží. Byly nějaké výkyvy?

Doba pandemie koronaviru trvá již více než rok a za tu dobu jsme nezaznamenali

žádné zásadní výkyvy v zásobování. Výroba je plynulá, spotřebitelé měli v nabídce všechny potravinářské výrobky po celou dobu pandemie v takovém sortimentu, na jaký jsou zvyklí. Určité problémy byly samozřejmě zejména loni na jaře, kdy vázl dovoz zeleniny a ovoce z jižních zemí kvůli kolonám na hranicích i nedostatku pracovní síly na sklizeň. Lokálně samozřejmě došlo k drobným výpadkům ve výrobě i u nás, ani ne tak z důvodu samotného onemocnění covidem-19, ale spíše kvůli karanténám a čerpáním ošetřovného na člena rodiny z důvodu uzavření škol a školek. Pracovníky ve výrobě tak často nahrazovali třeba lidé z kanceláří. Myslím, že se tuto situaci podařilo potravinářům zvládat výborně.

V zemědělství chybí tisíce pracovníků, jaká je situace v potravinářských podnicích?

Situace v potravinářských podnicích není růžová a nedostatek pracovních sil se samozřejmě dotýká také potravinářské výroby. Již delší dobu tvoří část pracovníků v zemědělství a potravinářství cizinci, nejčastěji z Ukrajiny a dalších postsovětských zemí. V loňském roce byl vinou pandemie problém s jejich příjezdem k nám, s krátkodobými vízy apod. V letošním roce apelujeme na firmy, aby daleko více využívaly pro zahraniční pracovníky dlouhodobá pracovní víza, jejichž kapacita pro potravinářský a zemědělský sektor není vyčerpána. Díky těmto vizům není nutné řešit rotaci pracovníků po 90 dnech, což se samozřejmě zkomplikovalo proticovidovými opatřeními.

Jakým dalším obtížím čelí potravinářské firmy v době pandemie?

Prioritou nejen v době pandemie pro potravinářské podniky bylo a je dostatečné zabezpečení dodávek potravin. To se, myslím, podařilo splnit na více než 100 %, přes řadu obtíží zejména v počátcích pandemie. Loni na jaře chyběly zejména dezinfekční i osobní ochranné pomůcky, zde nám hodně pomohlo ministerstvo zemědělství svojí rychlou reakcí a zajištěním dodávek těchto prostředků. Mnoho lidí bylo také v karanténě nebo na OČR, tedy na ošetřování člena rodiny,

výpadky pracovníků se mnohdy řešily navýšením počtu směn nebo zařazením administrativních pracovníků do výroby. Vše za jediným účelem – zásobit spotřebitele potravinami. Poté se samozřejmě přidaly problémy se zavřením gastroprovozů, ale i školních jídelen, což mělo vliv především na ty společnosti, které se na dodávky do těchto typů provozů specializují.

Díky schválení novely zákona o potravinách bude dvojitá kvalita potravin minulostí.

Jak zvládají pandemii především menší podniky, pomáhá jim podpora státu? Musely změnit svou prodejní nebo výrobní strategii?

Jak už jsem uvedla v předchozí odpovědi, velký problém měly a mají firmy, které dodávají svoje výrobky do restaurací, penzionů a hotelů. Tyto firmy mají stejné vybavení, stejný počet zaměstnanců a stejné výrobní kapacity, ale nemají odbytu, protože se specializovaly na gastrobalení potravin a není jednoduché změnit výrobu na balení spotřebitelská. Pokud se těmto firmám podařilo dodávat zboží do maloobchodu nebo prodávat přes e-shopy, mají vyhráno. Funguje dotační program Agricovid na podporu podnikatelských subjektů působících v oblasti výroby potravin dodávající produkty provozovatelům stravovacích služeb, aby zmírnily negativní ekonomické dopady opatření, která musely přijmout kvůli koronaviru. Od příspěvku se ale podle podmínky ministerstva financí odečítá jiná vládní pomoc, například program Antivirus nebo odpuštění odvodů na sociální pojištění. Rozhodně nejlepším způsobem, jak podpořit produkci kvalitních potravin, je nákup českých kvalitních potravin, ať už v obchodech, na e-shopech nebo na farmářských trzích.

Jaké jsou poslední poznatky o možnosti nákazy koronavirem prostřednictvím potravin?

Nic takového se neprokázalo. Neexistuje žádný důkaz, že potraviny představují jakékoliv, byť minimální riziko pro zdraví spotřebitelů. Za hlavní způsob přenosu se považuje přenos kapénkami z dýchacích

cest, a to výhradně z jedné osoby na druhou. Co se týče přenosu z obalů potravin, tak i když se v experimentálním prostředí prokázalo, že původce onemocnění covid-19 ulpí například na lepence 24 hodin a na tvrdých površích i několik dní, neexistuje žádný důkaz o přenosu infekce potravinami.

Senát odmítl povinné kvóty na české potraviny. Sdílejte tento přístup?

Ano, protože šlo o obtížně realizovatelný a prakticky nevymahatelný návrh, který by poškodil jak zpracovatele, tak spotřebitele. Potravinářská komora dlouhodobě podporuje české potraviny i jejich vyšší zastoupení na pultech obchodů, ale ne cestou nařizování povinné prodaných podílů. Již na začátku jsme upozorňovali, že neexistuje žádná analýza, která by ukazovala, v jakém časovém horizontu jsme schopni požadovaného konečného podílu prodaných potravin dosáhnout. Podle odhadů to například u zeleniny představovalo minimálně 10 let a miliardové náklady. Rovněž jsme upozorňovali, že kvůli nedostatku suroviny a podle pravidel označování české potraviny, by se celá řada výrobků nemohla označovat jako české. Znamenalo by to, že by se v řetězcích přestaly prodávat? To by ovšem vyústilo ve značné omezení nabídky pro spotřebitele. Takových otázek byla v souvislosti s tímto pozměňovacím návrhem celá řada, takže jsem opravdu ráda, že návrh neprošel. Navíc, kvóty jsou v rozporu s principy jednotného vnitřního evropského trhu, a tedy i s našimi mezinárodními závazky v rámci EU – konkrétně s články 34 a 49 Smlouvy o fungování Evropské unie. A jejich schválení by samozřejmě mohlo vést k odvetným opatřením ze strany jiných států. Což by ovšem pro náš exportně orientovaný průmysl rozhodně nebyla dobrá zpráva.

Co z obsahu novely zákona o potravinách vítáte?

Vítáme nové nástroje na ochranu spotřebitele, zejména pokud jde o dvojitou kvalitu potravin. Díky schválení novely zákona o potravinách bude stav, kdy se v různých zemích pod stejným názvem prodávají výrobky s různým složením, již doufám minulostí. Myslím, že Státní

zemědělská a potravinářská inspekce vypracovala skutečně efektivní metodiku kontroly a pokud bude metodika jednotného postupu dotažena ve všech členských státech, pak snad můžeme říct, že v souvislosti s potravinami nebudou naši občané již občany druhé kategorie. Že skončí náhražky vepřového masa drůbežím separátem nebo nízký obsah ovoce či náhrada jahod jablkem. Další významnou věcí je určitě možnost pro veřejné stravovací služby, jako jsou školy, úřady či nemocnice, upřednostnit při dodávkách potravin lokální výrobce. To je určitě velká pomoc pro regionální producenty, ale také přínos pro životní prostředí v podobě menší uhlíkové stopy a benefitů lokální potravin včetně čerstvosti, optimální zralosti a neanonymity výrobce.

Jak by se měla podle komory posílit soběstačnost Česka v potravinách?

Je třeba rozlišit soběstačnost v rámci potravin vyrobených v ČR a soběstačnost ve výrobě zemědělských surovin. Například v produkci mléka, obilovin, hovězího masa je naše země přebytková, mléka se u nás vyrobí o třetinu více než spotřebujeme, ale naproti tomu dovážíme přibližně 40 % tuzemské spotřeby sýrů. Tedy surovin k výrobě potravin až na výjimky, kterými jsou ovoce a zelenina a vepřové maso, máme dostatek. Problémem ale je, že vyvážíme suroviny a dovážíme potraviny. Určitě je potřeba se zaměřit na citlivé komodity, jako je právě ovoce a zelenina, na podporu jejich skladování a zpracování i na dlouhodobé kontrakty s odběrateli. Pokud jde o vepřové maso, určitě je to zvýšení kapacit, například rekonstrukcí již nepoužívaných objektů, protože nové stáje na zelené louce se budou stavět jen s těžkou. Zároveň je velmi důležitá propagace a vzdělávání spotřebitelů, proč kupovat kvalitní české produkty, které patří mezi nejbezpečnější potraviny na světě.

V čem by nyní potravináři potřebovali nejvíc pomoc?

Potravináři by v této době nejvíce potřebovali hladkou a rychlou finanční pomoc od státu v rámci podpůrných programů, volný pohyb brigádníků a sezónních pracovníků ze zahraničí a klid na práci. Bez zbytečných nařízení, dalších testování a administrativní zátěže. Potravináři požadují, zatím bohužel bezvýsledně, zařazení svých pracovníků do přednostní kategorie pro očkování proti onemocnění covid-19 jako součást tzv. kritické infrastruktury. Výrobu potravin a zpracování zemědělských surovin totiž zkrátka není možné přerušit. Z dotazování mezi našimi členy vyplývá, že větší potravinářské podniky jsou schopny zajistit pro své zaměstnance očkování přímo na pracovišti. Hlavním problémem v tuto chvíli zůstává, jako i v jiných oblastech, nedostatek očkovacích látek. Na závěr bych chtěla poděkovat všem zemědělcům a potravinářům, jejichž zásluhou se k lidem potraviny dostávají včas a v dostatečném množství. Proto prosím všechny – vládu, státní správu, ale i vás, spotřebitele – až budete děkovat lékařům, sestřičkám, záchranářům, hasičům, policii, švadlenám, poděkujte i lidem v potravinářské výrobě a zemědělcům. A prosím vládu, aby na potravináře a zemědělce nezapomněla při restartu země po této krizi. Potravináři a zemědělci sice nestojí v první linii boje, jsou to však oni, kteří tuto první linii podporují a zásobují, aby vydržela. Možná zbytečně tiše a bez pompy, ale spolehlivě.

ROZVOJ VENKOVA

MODERNÍ CHOV PRASAT

Dobré životní podmínky zvířat jsou dnes již základním předpokladem moderního chovu. Pojďte se s námi podívat, jak chovatelé prasat napříč evropskými státy realizují inovační projekty. Ty jim pomáhají zajistit mimořádně kvalitní produkty, které vyhovují požadavkům bezpečnosti potravin i pohody zvířat.

Česká republika

Před několika lety se zemědělský podnik CBS – Czech Breeding Services s.r.o. rozhodl na Olomoucku vybudovat inovativní systém odhadu krmiv v chovech prasat. Požádal proto o dotaci z Programu rozvoje venkova 2014–2020, konkrétně v rámci operace 16. 1. 1. Podpora operačních skupin a projektů EIP. Cílem bylo vytvořit model odhadu plemenné hodnoty pro spotřebu krmiv, který zlepší efektivitu využívání krmiva a konkurenceschopnost tuzemských podniků na unijním trhu. Na základě získaných informací vypracoval Výzkumný ústav živočišné výroby metodiku, kterou Svaz chovatelů prasat zavedl do národního šlechtitelského programu pro všechny chovatele.

Itálie

V italské provincii Ancona se zemědělci na farmě snažili snížit používání antibiotik získáním certifikace „Bez používání antibiotik“. V jednotlivých fázích chovu vyhodnotili technické a ekonomické postupy tak, aby byly pro zvířata co nejméně zatěžující. Lepší welfare se projevuje lepším zdravotním stavem zvířat a díky tomu se snižuje spotřeba antibiotik. Zvíře by v posledních 120 dnech před porážkou nemělo obsahovat žádné stopy antibiotik.

Slovensko

Chovatelé z jihovýchodní části země díky projektu zvýšili dostupnost masa a masných výrobků z krškopolského plemene prasat. Znovuzavedli a změnili tak šlechtitelský program pro původní slovenské plemeno.

Belgie

Proč starší selata jedí méně než mladší selata? Jak lze vyrábět ekologické krmivo pro odstávčata, které selatům bude chutnat? To jsou otázky, které zkoumali zástupci několika belgických institucí (Institut pro výzkum v zemědělství a rybářství, Informační centrum pro prasata, Gentská univerzita či krmný mlýn Molens Dedobbeleer). Podle některých ekologických chovatelů prasat a výrobců krmiv jsou ekologická krmiva pro odstavená selata méně chutná a obsahují vyšší podíl bílkovin než stejná krmiva v konvenčním chovu prasat. Výsledkem bylo, že selata jedla málo a byla náchylnější k infekcím.

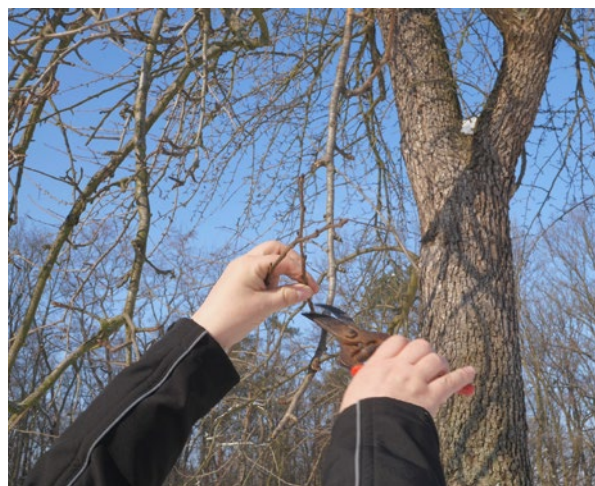
Rakousko

Chovatelé v rakouském Sankt Pölten díky projektu „Zdravý výkrm prasat“ vytvořili zdravotní databázi. Ta farmářům usnadňuje určit rizikové faktory a slabá místa v souvislosti se zdravotními problémy zvířat a přijmout příslušná opatření ke zlepšení. Kromě toho vznikl diagnostický katalog a nástroje pro analýzu hospodářství.

PŘÍRODA

NÁVRAT OVOCNÝCH STROMŮ NA KAČINU

Po pěti letech příprav založilo Národní zemědělské muzeum na Kačíně sad krajových a starých odrůd ovoce. Pěstování ovocných stromů má na Kutnohorsku několikasetletou tradici.

Výsadbě předcházelo studium historické literatury i archivních fondů z přelomu 19. a 20. století. Zásadou tehdejšího okresního hejtmána J. Pecky byly zmapovány odrůdy ovoce rostoucí na Kutnohorsku k roku 1910 a našly se i informace o sortimentu odrůd rostoucích na Kutnohorsku v meziválečném období.

Nyní má sad 99 ovocných stromků vysazených loni na podzim v lokalitě Na Spálené v odlehlé části zámeckého parku na Kačíně. Tento pozemek byl hospodářsky využíván již za Chotků. Sad vysadili podle vzoru našich předků, a to výhradně vysokokmennými stromky ve velkých rozstupech. Během jara v části sadu vysejí druhově bohatou směs trav s velkým zastoupením kvetoucích bylin. Tak vznikne přírodě blízké stanoviště, tzv. extenzivní sad, ve kterém se bude při správné údržbě dařit spoustě druhů rostlin i živočichům.

V sadu rostou základní čtyři druhy ovocných stromů, tedy jabloně, hrušně, švestky a třešně. Z odrůd jsou zde jak staré české a moravské odrůdy, jako je Panenské jablko či Moravská jadernička, tak staré odrůdy cizí např. hruška Čáslavka pravá, původně francouzská odrůda ze 17. století, která se rozšířila nejprve na Čáslavsku, kde dostala české jméno.

Zajímavostí této odrůdy je, že si odborníci po téměř celé století mysleli, že vymizela. Teprve předloni byla znovu objevena v Sasku a následně i v Českém středohoří. V sadu je i typicky krajová odrůda hrušky Křesetické pojmenované podle vesnice Křesetice u Kutné Hory, kde byla nalezena v polovině 19. století. Další krajovou odrůdou je např. švestka Babče. Na krajové odrůdy ovoce můžeme v terénu narazit dodnes. Příkladem může být dosud bezejmenná třešeň od samoty Májovka u Bykáně. Byla nalezena v roce 2018 a Český svaz ochránců přírody ji popsal a zanesl do databáze starých a krajových odrůd ovoce.

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Obnova lesů zrychluje. Prodej piva klesl. Dobrovolníci opět uklízeli Česko. Digitalizace tuzemského zemědělství. Miliony na zemědělský výzkum.

21 000

hektarů holin letos zalesní Lesy ČR. Vysadí rekordních 85 milionů sazenic, což je zhruba o třetinu více než v předchozím roce. Státní podnik sází pestrou směs dřevin, která odpovídá podmínkám konkrétního místa. Lesy nové generace tak budou odolnější vůči změnám klimatu i škůdcům.

1 370 000 000

litrů činil loňský prodej tuzemského piva. V přepočtu na hlavu to je propad z předloňských 142 na 130 litrů. Na každého obyvatele tak včetně kojenců připadlo loni o 24 půllitrových piv méně. Vyplývá to z dat Generálního ředitelství cel o množství piva uvedeného do prodeje.

40 000 až 50 000

lidí se na konci března zapojilo do akce Uklidme Česko. Akci letos ovlivnila opatření proti šíření koronaviru. Dobrovolníci neuklízeli hromadně, ale individuálně. V pytlech na odpadky, kterých se rozdalo 45 tisíc, se často objevily plastové sáčky, obaly od nápojů či pneumatiky. Letošní novinkou mezi sesbíraným nepořádkem byly použité roušky a jednorázové rukavice

4 600 000

hektarů zemědělské půdy v České republice získalo digitální podobu, a to díky našemu unikátnímu projektu s Výzkumným ústavem meliorace a ochrany půdy. Výsledky detailního průzkumu mohou zájemci z řad odborníků i laiků využít například pro další průzkum či při uzavírání pachtovních smluv. Mapa vychází z celkem 400 tisíc sond odebraných po celé ČR a na její digitalizaci pracovalo 150 lidí celkem čtyři roky.

517 000 000

korun mohou v příštích letech získat vědecké instituce, které se zapojí do Programu aplikovaného výzkumu 2017-2025, ZEMĚ. V tomto programu vyhlášíme již pátou veřejnou soutěž. Několikaletý výzkum se zaměří například na moderní způsoby hospodaření v rybářských revírech, zvyšování odolnosti lesů, testování infekce SARS-CoV-2 u hospodářských a domácích zvířat nebo efektivní využití půdoochranných technologií na erozně ohrožených půdách. Přihlášky do soutěže ZEMĚ mohou vědecké instituce zasílat až do 5. května 2021. Podrobnosti k soutěži, včetně přihlášek, jsou [zde](#).

SPOLEČNOST

PTAČÍ CHŘIPKA SE ŠÍŘÍ, NOVÁ VÝSTAVA V OSTRAVĚ, ZEMŘEL BRITSKÝ PRINC

- ▶ Ptačí chřipka se šíří tuzemskými chovy. Ministr zemědělství Miroslav Toman řešil situaci v jednom z ohnisek nákazy, a to v Královéhradeckém kraji.

- ▶ Ve věku 99 let zemřel vévoda z Edinburghu Princ Philip, manžel britské panovnice Alžběty II. Jako uznávaný hipologický odborník navštívil v roce 1996 i Národní hřebčín Kladruby nad Labem. Byl velkým propagátorem jezdeckví a především soutěží spřežení, kterých se jako člen britského reprezentačního družstva aktivně účastnil.

Národní zemědělské muzeum Ostrava otevřelo první venkovní výstavu nazvanou Starokladrubský kůň – historie dvorního hřebčína Kladruby nad Labem. Výstavu neveřejně zahájili starokladrubští koně, které ve službě používá Městská policie Ostrava. Expozice před muzeem je volně přístupná.

